

Chambre des Représentants

SESSION 1983-1984

19 OCTOBRE 1983

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 20 juillet 1971
sur les funérailles et sépultures

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTERIEUR,
DES AFFAIRES GENERALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE (1)
PAR

Mme VAN DEN POEL-WELKENHUYSEN

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Exposé de l'auteur

L'auteur rappelle que sa proposition tend à compléter l'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 en conférant explicitement au Roi le pouvoir d'autoriser la dispersion des cendres dans un lieu qui n'est pas situé à l'intérieur de l'enceinte d'un cimetière et plus précisément, en dehors du territoire belge, plus particulièrement dans les eaux territoriales bordant ce territoire.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. J.-B. Delhaye.

A. — Membres : MM. Breyne, Cardoen, Detremmerie, Jérôme, Suykerbuyk, Tant, Vankeirsbilck. — MM. Bogaerts, J.-B. Delhaye, De Loor, Guillaume, M. Harmegnies, Henry, Lafosse, Temmerman. — MM. Evers, Huylebrouck, Mevis, Pans, Van Belle, Mme Van den Poel-Welkenhuysen. — MM. De Beul, Desseyn.

B. — Suppléants : MM. Beerden, Coppieters, Desutter, Grafé, Marchand, Thys, Van Wambeke, Willems. — Mme Brenez, MM. M. Colla, Collignon, Laridon, Onkelinx, Perdieu, Ramaekers, Rigo, Rubens. — MM. De Grève, Denys, Flamant, Militis, Mundeeler, Poswick, Taelman. — MM. Anciaux, Gabriels, Van Biervliet.

Voir :

118 (1981-1982) :

- N° 1 : Proposition de loi.
- N° 2 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1983-1984

19 OKTOBER 1983

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 20 juli 1971
op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN
EN HET OPENBAAR AMBT (1)
UITGEBRACHT

DOOR Mevr. VAN DEN POEL-WELKENHUYSEN

DAMES EN HEREN,

I. — Toelichting van de auteur

De auteur wijst erop dat zijn voorstel artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 wil aanvullen en aan de Koning uitdrukkelijk de bevoegdheid verlenen om de uitstrooiing van de as toe te laten op andere plaatsen dan binnen de omheining van een begraafplaats, en meer bepaald buiten het Belgische grondgebied, met name in de aan dat grondgebied grenzende territoriale wateren.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J.-B. Delhaye.

A. — Leden : de heren Breyne, Cardoen, Detremmerie, Jérôme, Suykerbuyk, Tant, Vankeirsbilck. — de heren Bogaerts, J.-B. Delhaye, De Loor, Guillaume, M. Harmegnies, Henry, Lafosse, Temmerman. — de heren Evers, Huylebrouck, Mevis, Pans, Van Belle, Mevr. Van den Poel-Welkenhuysen. — de heren De Beul, Desseyn.

B. — Plaatsvervangers : de heren Beerden, Coppieters, Desutter, Grafé, Marchand, Thys, Van Wambeke, Willems, Mevr. Brenez, de heren M. Colla, Collignon, Laridon, Onkelinx, Perdieu, Ramaekers, Rigo, Rubens. — de heren De Grève, Denys, Flamant, Militis, Mundeeler, Poswick, Taelman. — de heren Anciaux, Gabriels, Van Biervliet.

Zie :

118 (1981-1982) :

- N° 1 : Wetsvoorstel.
- N° 2 : Amendementen.

II. — Discussion générale

M. M. Colla dépose un amendement (Doc. n° 118/2-1), tendant à préciser davantage les divers endroits où peuvent être dispersées les cendres.

Selon l'auteur, la loi de 1971 a été faite à une époque où l'habitude d'incinérer les défunts n'en était qu'à ses débuts. Depuis une évolution constante dans le sens d'une généralisation du phénomène a été constatée. C'est pourquoi, il estime qu'il faut permettre la dispersion des cendres à d'autres endroits que dans l'enceinte d'un cimetière et notamment sur une parcelle d'un crématorium ou sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique. En outre, l'amendement de M. Colla prévoit que le Roi peut également autoriser la dispersion des cendres en d'autres endroits et selon d'autres modes.

L'auteur de l'amendement souhaite savoir si certaines communes éprouvent encore des difficultés à appliquer la loi en ce qui concerne l'installation de columbariums.

Il estime que, par rapport à la proposition de M. Desutter, son amendement précise mieux les modes de dispersion des cendres et donne au Roi le pouvoir d'en fixer d'autres. Il ne peut plus y avoir de doute sur l'interprétation de la loi.

Le Ministre précise qu'environ 90 % des communes appliquent la loi en ce qui concerne l'installation de columbariums.

Un membre demande au Ministre s'il faut interpréter la loi comme une obligation pour chaque cimetière d'avoir un columbarium.

Le Ministre renvoie l'orateur à l'arrêt du Conseil d'Etat du 7 juillet 1975, commune de Kinrooi n° 17.114 (A. A. C. E., p. 628) qui précise que tous les cimetières d'une même commune doivent avoir un columbarium et une parcelle de dispersion des cendres. Une circulaire ministérielle du 20 octobre 1977 rappelle cette obligation.

Plusieurs membres demandent si toutes les anciennes petites communes qui ont été fusionnées, doivent avoir chacune un columbarium dans leur cimetière. La réponse du Ministre est affirmative, compte tenu de la Jurisprudence du Conseil d'Etat.

Le Ministre rappelle que la disposition de l'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 est basée sur le principe que les cendres des corps incinérés doivent être inhumées ou placées dans un columbarium ou dispersées *dans l'enceinte d'un cimetière*. De plus, les crématoires sont installés dans un cimetière. Dès lors, il est inutile de prévoir que les cendres peuvent être dispersées sur une parcelle d'un crématorium puisqu'il s'agira de toute façon d'une parcelle de cimetière sur laquelle la dispersion des cendres est déjà autorisée par l'article 24, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1971.

A ce propos, un membre demande pourquoi il faut absolument que le crématoire se trouve dans l'enceinte d'un cimetière. Quant à la possibilité donnée au Roi d'autoriser la dispersion des cendres en d'autres endroits et selon d'autres modes, un membre craint que le principe de l'autonomie communale ne soit mis en danger.

Le Ministre estime également que le Roi ne peut empiéter sur les compétences des communes en matière de police communale. C'est pourquoi, à première vue, il lui semble inopportun que la proposition donne au Roi la possibilité de déterminer les conditions et les cas dans lesquels Il peut autoriser la dispersion des cendres, puisque ces conditions ne pourront s'autoriser que de motifs tirés de la salubrité publique, ce qui ressortit aux pouvoirs de police des communes.

II. — Algemene bespreking

De heer Colla stelt een amendement voor (Stuk n° 118/2-1) ten einde de verschillende plaatsen waar de as mag worden verstrooid, beter te preciseren.

Volgens de auteur kwam de wet van 1971 tot stand in een tijd waarin de lijkverbranding bij ons nog niet gebruikelijk was. Sindsdien heeft deze zich steeds meer ontwikkeld tot een algemeen verschijnsel. Daarom is hij van oordeel dat men de mogelijkheid moet bieden de as op nog andere plaatsen uit te strooien dan alleen maar binnen de omheining van een begraafplaats, o.m. op een perceel grond bij het crematorium of over de aan het Belgische grondgebied grenzende territoriale zee. Bovendien voorziet het amendement van de heer Colla in de mogelijkheid voor de Koning om toelating te verlenen om de as op andere plaatsen en op een andere wijze uit te strooien.

De auteur van het amendement wenst te vernemen of er nog gemeenten zijn die, wat betreft de installatie van columbaria, moeilijkheden blijven maken om de wet toe te passen.

Hij vindt dat zijn amendement ten opzichte van het voorstel van de heer Desutter beter de wijze van asverstrooiing preciseert en bovendien de Koning de mogelijkheid verleent om andere wijzen van uitstrooiing vast te stellen. Over de interpretatie van de wet mag geen twijfel meer blijven bestaan.

De Minister preciseert dat ongeveer 90 % van de gemeenten de wet inzake de installatie van columbaria toepast.

Een lid vraagt de Minister of de wet moet worden geïnterpreteerd als een verplichting voor elke begraafplaats om over een columbarium te beschikken.

De Minister verwijst spreker naar het arrest van de Raad van State n° 17.114 van 7 juli 1975 inzake de gemeente Kinrooi (V. A. R. S., blz. 679), waarin bepaald wordt dat alle begraafplaatsen een columbarium en een perceel voor de uitstrooiing van de as dienen te bezitten. Een ministeriële omzendbrief van 20 oktober 1977 heeft die verplichting in herinnering gebracht.

Verschillende leden vragen of alle vroegere kleine gemeenten die thans samengevoegd zijn, een columbarium in hun begraafplaats dienen te hebben. Rekening houdend met de rechtspraak van de Raad van State antwoordt de Minister bevestigend op die vraag.

De Minister verwijst naar de bepaling van artikel 24 van de wet van 20 juli 1971, die gebaseerd is op het beginsel dat de as van een verbrand lijk moet worden begraven, bijgezet in een columbarium of uitgestrooid *binnen de omheining van een begraafplaats*. Bovendien zijn de crematoria op een begraafplaats gevestigd. Het is dan ook overbodig te stellen dat de as op een perceel grond bij het crematorium mag worden uitgestrooid, aangezien het hoe dan ook gaat om een perceel van de begraafplaats waarop de uitstrooiing van de as reeds is toegestaan bij artikel 24, tweede lid, van de wet van 20 juli 1971.

In dat verband vraagt een lid waarom een crematorium per se binnen de omheining van een begraafplaats moet staan. Met betrekking tot de mogelijkheid die de Koning geboden wordt om de asverstrooiing op andere plaatsen en volgens een andere wijze toe te staan, vreest een lid dat het beginsel van de gemeentelijke autonomie in gevaar zal worden gebracht.

De Minister is eveneens van mening dat de Koning geen afbreuk mag doen aan de bevoegdheid van de gemeenten inzake gemeentelijke politie. Daarom lijkt het hem op het eerste gezicht ongepast dat het voorstel aan de Koning de mogelijkheid verleent om de voorwaarden en de gevallen vast te stellen waarin Hij de asverstrooiing kan toestaan, aangezien die voorwaarden slechts kunnen steunen op redenen in verband met de volksgezondheid. Zulks behoort tot de politiebevoegdheid van de gemeenten.

Un membre craint que la suppression de ce passage dans la dispersion de la proposition n'aboutisse à une absence de contrôle. Selon lui, il faut donner au Roi le pouvoir, tout en respectant le principe de l'autonomie communale, d'opérer des contrôles et de fixer les conditions relatives au transport des cendres ou à leur dispersion.

Le Ministre estime qu'il faut être restrictif et dépose un amendement (Doc. n° 118/2-III) tendant à supprimer aux cinquième et sixième lignes de l'article de la proposition, les mots « en d'autres endroits, y compris ».

En effet, ces mots pourraient entraîner le Roi à prendre un règlement général de police, ce qui est contraire au principe de la compétence des communes en la matière. La question de l'empiétement de compétences ne se pose pas dès lors qu'il s'agit de la mer territoriale puisqu'aussi bien le pouvoir de police communale ne s'y étend pas et que la police administrative générale peut trouver à s'y appliquer.

M. De Beul dépose un sous-amendement à l'amendement de M. Colla (Doc. 118/2-II) tendant à ajouter que le Roi détermine les conditions auxquelles les cendres peuvent être dispersées sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique.

Le sous-amendement de M. De Beul ainsi que l'amendement de M. Colla sont rejetés par 8 voix contre 7.

L'amendement du Gouvernement (Doc. 118/2-III) est adopté par 8 voix contre 7.

Le texte de la proposition, tel qu'il est amendé par le Gouvernement est adopté par 9 voix contre 2 et 4 abstentions.

Le Rapporteur,

M. VAN DEN POEL-
WELKENHUYSEN

Le Président,

J.-B. DELHAYE

Een lid vreest dat de schrapping van dat deel van het voorstel tot het wegvallen van de controlemogelijkheid zal leiden. Zijns inziens moet men de Koning de bevoegdheid verlenen om, met inachtneming van de gemeentelijke autonomie, controle uit te oefenen en de voorwaarden betreffende het vervoer en de uitstrooiing van de as vast te stellen.

De Minister is de mening toegedaan dat men restrictief te werk moet gaan en hij stelt een amendement voor (Stuk n° 118/2-III) ertoe strekkend op de zesde regel van het enige artikel van het voorstel, de woorden « op andere plaatsen, inbegrepen » weg te laten.

Die woorden zouden de Koning immers de mogelijkheid kunnen bieden een algemene politieverordening uit te vaardigen, wat strijdig is met het beginsel van de bevoegdheid van de gemeenten op dat stuk. Er kan geen sprake van zijn dat afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheid van de gemeenten wanneer het om de territoriale zee gaat, aangezien deze laatste niet onder de politiebevoegdheid van de gemeenten valt en de algemene administratieve politie hier van toepassing is.

De heer De Beul stelt een subamendement voor op het amendement van de heer Colla (Stuk n° 118/2-II), dat ertoe strekt aan dit artikel de bepaling toe te voegen dat de Koning de voorwaarden vaststelt waaronder de as op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee kan worden uitgestrooid.

Het subamendement van de heer De Beul en het amendement van de heer Colla worden verworpen met 8 tegen 7 stemmen.

Het amendement van de Regering (Stuk n° 118/2-III) wordt aangenomen met 8 tegen 7 stemmen.

De tekst van het voorstel, zoals die door de Regering gewijzigd werd, wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen en 4 onthoudingen.

De Rapporteur,

M. VAN DEN POEL-
WELKENHUYSEN

De Voorzitter,

J.-B. DELHAYE

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

Article unique

L'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures est complété par un quatrième alinéa, libellé comme suit :

« Le Roi peut également, aux conditions et dans les cas qu'il détermine, autoriser la dispersion des cendres sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique. »

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Enig artikel

Artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

« De Koning kan eveneens, in de door Hem te bepalen voorwaarden en gevallen, de uitstrooiing van de as toelaten op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee. ».